

Factsheet Innovatief hoestlaken

Anders Werken in de Zorg (AWIZ) heeft als doel om met minder tijd en inspanning, betere zorg en een fijne werkomgeving te leveren. Het programma richt zich op het arbeidsmarkt vraagstuk en het vergroten van cliënt- en medewerkerstevredenheid in de Verpleging, Verzorging en Thuiszorg (VVT). Binnen AWIZ wordt onderzoek gedaan naar slimme technologische oplossingen die de zorg efficiënter, beter en minder belastend voor zorgmedewerkers kunnen maken.

Deze factsheet focust op het Skincair medisch hoestlaken van de fabrikant Sense Textile.

DE CONTEXT

Het verwisselen van positie in bed kan zowel voor cliënten als zorgmedewerkers inspannend zijn. Het lastig in bed kunnen draaien van cliënten kan hun nachtrust verslechteren, onrust doen toenemen, comfort afnemen en de kans op decubitus vergroten. Dit heeft vervolgens ook invloed op zorgmedewerkers. Zij moeten fysiek zwaar werk verrichten, vaak met meerdere zorgmedewerkers tegelijk, en zij besteden hier veel tijd aan.

Een mogelijke oplossing is de mobiliteit van cliënten te vergroten. Wanneer zij zelf beter kunnen bewegen in bed, worden hun zelfstandigheid en comfort niet alleen groter, maar wordt de zorgmedewerker ook minder belast. Innovatieve hoelakens kunnen door hun eigenschappen, zoals gladheid en ventilatievermogen, hieraan mogelijk positief bijdragen.

METHODE

In 2022-2023 is vanuit AWIZ onderzoek gedaan naar de (meer)waarde van het Skincair hoelakens voor de kwaliteit van leven en zelfstandigheid van cliënten én de fysieke belasting van zorgmedewerkers. Het vervolgonderzoek in 2024 heeft gefocust op cliëntprofielen, omdat de verwachting van de zorgorganisaties was dat de kosten en baten van dit innovatief hoelakens verschillen voor verschillende soorten cliënten. In dit onderzoek zijn cliëntprofielen opgesteld en zijn per profiel de kosten en baten in kaart gebracht. Deze aanpak zorgde voor een verdieping op de bestaande businesscase, waardoor de deelbaarheid van de resultaten op regionaal niveau vergroot wordt. Ook stelt dit zorgorganisaties in staat om op basis van hun eigen cliëntprofielen een 'eigen' businesscase te maken, waarin zij zich herkennen.

DE TECHNOLOGIE

Speciaal ontwikkelde hoelakens kunnen ervoor zorgen dat cliënten makkelijker kunnen bewegen en draaien in bed. Het Skincair medisch hoelakens is een van deze hoelakens, en wordt gezien als een alternatief voor het traditionele katoenen hoelakens en satijnen glijlakens.

Het Skincair medisch hoelakens maakt gebruik van een 3D breitechniek die ondersteunt tijdens het draaien in bed (Figuur 1). Het is glad aan de bovenkant door een ruitjesvormig glijpatroon gemaakt van speciale garens. Het medisch hoelakens heeft een grotendeels lucht bevattende ruimte tussen de boven- en onderkant. Via deze ruimte kan naast warmte ook transpiratievocht beter afgevoerd worden en sneller verdampen. Het medisch hoelakens zorgt ervoor dat er geen plooiën, vouwen en rimpels ontstaan onder de cliënt. Dit vermijdt drukpunten en maakt bewegen en verplaatsen gemakkelijker.

Figuur 1. Boven: het Skincair hoelakens. Onder: een dwarsdoorsnede van het Skincair hoelakens, te zien is hoe door ruimte tussen de vezels vocht afgevoerd kan worden.

BETROKKEN ZORGAANBIEDERS

Zorggroep Elde Maasduinen (ZGEM)

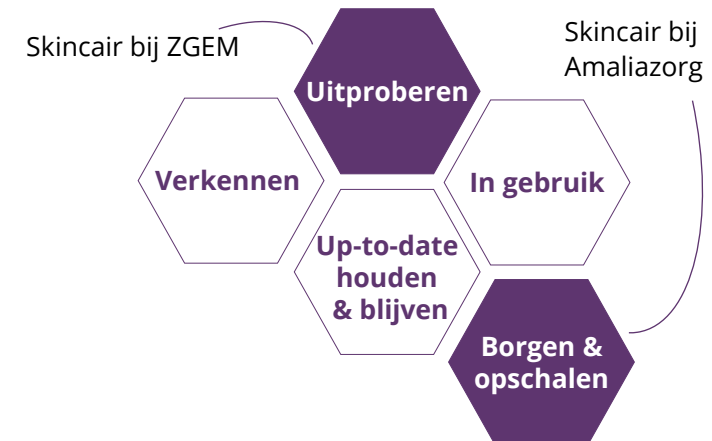
Op dit moment wordt bij vijftien bewoners het slimme hoelakens ingezet, voornamelijk bij de doelgroep somatiek. Een kleiner aantal wordt ingezet bij de doelgroep dementie (PG).

Amaliazorg

Bij Amaliazorg wordt bij zestien bewoners een innovatief hoelakens ingezet, verdeeld over twee locaties. Bij een derde locatie is de inzet begin februari 2025 begonnen. Het innovatief hoelakens wordt ingezet op aanvraag of als cliënten aan inclusiecriteria voldoen. Na drie weken in gebruik wordt besloten wel of niet door te gaan met de inzet van Skincair bij deze cliënt.

Eerder betrokken organisaties: **Het Hoge Veer, Mijzo, tanteLouise** en **Avoord**.

Skincair bevindt zich in het Honingraatmodel in de fasen "Uitproberen" en "Borgen & opschalen" (Figuur 2).

Figuur 2: Het Honingraatmodel (Suijkerbuijk et al., 2021)

WAT ZIJN DE BATEN PER CLIËNTPROFIEL?

Op basis van de in- en exclusiecriteria van de deelnemende zorgorganisaties (zie hoofdstuk 3.4 in de volledige rapportage) zijn verschillende cliëntprofielen opgesteld en gevalideerd met de organisaties. Elk profiel hangt samen met bepaalde (positieve) verwachtingen van de inzet van het innovatieve hoelaken.

Profiel	Profielbeschrijving	Verwachte effect	Harde baten (<i>wél</i> in businesscase)	Zachte baten (<i>niet</i> in businesscase)
1) Mensen met (risico op) decubitus 	Cliënten waarbij veel druk op de huid komt en die hogere wrijf- en afschuifkrachten ondervinden. Deze mensen kunnen langdurig in een rolstoel zitten, of liggen langere tijd op bed. Ook kunnen onder- en overgewicht en bepaalde ziektes hieraan bijdragen. Decubitus wordt ingedeeld in vier categorieën of gradaties.	Het kunnen voorkomen, of sneller laten herstellen van decubitus	<ul style="list-style-type: none"> - Minder gebruik van wondzorgmateriaal - Minder inzetten van ander materiaal zoals lucht(wissel)matrassen - Minder zorgtijd voor wondbehandeling en wisselgigging 	<ul style="list-style-type: none"> - Rustigere huid van cliënt - Meer comfort voor de cliënt verwacht
2) Mensen met verminderde bewegingsvrijheid 	Iedere cliënt heeft een bepaalde mate van bewegingsvrijheid. Deze wordt aangeduid met een 'mobiliteitsklasse' die loopt van A, beweging vrijwel zelfstandig en zonder hulpmiddel, tot E, volledig passief en bedlegerig.	Zelfstandigere en vrijere beweging in en rondom bed stimuleren bij de cliënt	<u>Mobiliteitsklasse C/D:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zelfstandiger en vrijer kunnen bewegen in en rondom het bed - Verminderde fysieke belasting en zorgtijd voor medewerkers - Minder kosten voor glijlakens <u>Mobiliteitsklasse E:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Minder inzet lucht(wissel)matrassen 	<u>Alle mobiliteitsklassen:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Betere slaapqualiteit - Meer comfort cliënt
3) Mensen die veel transpireren 	Cliënten die met name veel zweten in de nacht, bijvoorbeeld door bepaalde medicatie. Organisaties geven aan dat zij 'veel' definiëren als 'wanneer er extra kleding- en/of bedverschoningen nodig zijn.'	Transpiratievocht kan beter afgevoerd worden	Minder zorgtijd voor bedverschoningen	<ul style="list-style-type: none"> - Minder transpireren - Minder vochtige kleding - Meer comfort en (nacht)rust voor de client
4) Mensen met incontinentie 	Cliënten die last hebben van ongewenst urine- en/of ontlastingverlies. Vaak hangt dit samen met bepaalde ziektebeelden zoals het hebben van blaasproblemen of een vergevorderd stadium van dementie.	Incontinentiemateriaal blijft beter zitten	<ul style="list-style-type: none"> - Minder incontinentiemateriaal nodig - Minder zorgtijd voor incontinentiemateriaal verschonen 	Cliënten kunnen zelfstandiger en vrijer bewegen in en rondom het bed
5) Mensen die onrustig of overprikkeld zijn 	Cliënten die vaak hun zorgbehoefte niet goed zelf kunnen uiten, bijvoorbeeld vanwege pijn. Hierdoor ontstaat onrust, wat zich fysiek kan uiten in onrustige bewegingen (bijvoorbeeld trillen) of een verstijving van de spieren.	Makkelijker kunnen uitvoeren van zorghandelingen aan het bed	De deelnemende zorgorganisaties gaven aan dat zij in de praktijk innovatieve hoelakens niet of beperkt (één client) bij dit profiel hebben ingezet. Ze zitten nog in de verkennende fase wat betreft het innovatief hoelaken en onrust.	

WANNEER ZET JE HET INNOVATIEF HOESLAKEN NIET IN?

Dit is een aanvulling op de cliëntenprofielen. Hier noemen we een aantal contextfactoren die, ondanks dat een cliënt aansluit bij een profiel, er toch voor kunnen zorgen dat de inzet van het hooslaken niet optimaal verloopt.

Mobiliteit		Cliëntervaring	Verschoningen	Overig
Verhoogd valrisico	Wegschuiven	Enkele cliënten kunnen het materiaal niet fijn of te warm vinden	Bovengemiddeld veel bedverschoningen	Risico op delier
Zelfstandig uit bed komen	Onvoldoende rompbalans		Zware incontinentie	COPD in combinatie met laag lichaams- gewicht
Veel draaien in bed				

HOE ZIT HET MET DE BUSINESSCASE?

Voor de vijf verschillende profielen zijn die baten die genoemd zijn in het overzicht hierboven gekwantificeerd. Dit resulteert in een businesscase per cliëntprofiel. Deze zijn te vinden in hoofdstuk 3.6 van de volledige rapportage.

Vervolgens is voor drie fictieve afdelingen van 20 cliënten een samenstelling van cliëntprofielen gekozen. Voor elke fictieve afdeling is de volledige businesscase berekening gemaakt. Deze drie fictieve afdelingen laten goed zien hoe de samenstelling van de cliëntpopulatie invloed heeft op de businesscase van het innovatief hooslaken

Details zijn te vinden in hoofdstuk 3.7 van de rapportage.

Door te werken met cliëntprofielen en hier unieke baten aan te koppelen, kunnen organisaties voor hun eigen cliëntpopulatie de businesscase opstellen. We hopen dat organisaties hier zich beter in kunnen herkennen.

Opdrachtgever:

Anders Werken in de Zorg Midden- en West-Brabant
Contactpersoon West-Brabant: Maud van Riel
maud.vanriel@anderswerkenindezorg.nl
Contactpersoon Midden-Brabant: Sanna Elsendoorn
sanna.elsendoorn@anderswerkenindezorg.nl

Auteurs Vilans:

Tom van Hoesel, Rachelle Rinzema, Ilse Bierhoff, Henk Herman Nap en Janna Alberts

Disclaimer

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Ondanks onze zorgvuldigheid kunnen we er niet voor instaan dat de informatie in deze uitgave geen onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat, we aanvaarden daar geen aansprakelijkheid voor. Op deze uitgave is de Creative Commons CC BY-NC-SA 4.0 licentie van toepassing. Dit betekent dat het gebruikt mag worden als wordt voldaan aan de daarin opgenomen voorwaarden.

Deze publicatie en het onderzoek gaat niet in op de toepasselijke wet- en regelgeving zoals de Medical Device Regulation, Cyber resilience act, AI act. De gebruiker moet zelf nagaan welke invloed de toepasselijke wet- en regelgeving heeft op zijn gebruik.

© Vilans, Maart 2025

Dit is Vilans

Vilans is de kennisorganisatie voor zorg en ondersteuning. We combineren ervaringen met kennis uit onderzoek, en maken daar praktische kennisproducten van die je meteen kunt gebruiken. Zo maken we met kennis de zorg nog beter, en kunnen mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben leven zoals zij dat willen.

www.vilans.nl